

Emre KARTALOĞLU
Gelirler Kontrolörü
emre.kartaloglu@yahoo.com.tr

BİRİKİMLİ SİGORTA POLİÇELERİ KAPSAMINDA YAPILACAK ÖDEMELERDE BİR KOYUNDAN İKİ POST ÇIKARILMAYA ÇALIŞILIYOR

Son yıllarda bireysel emeklilik sisteminin büyük bir gelişim göstermesi bu sistemden elde edilen gelirlerin vergilendirilmesi konusunda çeşitli sorunların yaşanmasına neden olmuştur. Sistemden elde edilecek kazançların vergilendirilmesine yönelik açıklamaların “sirküler”ler ile yapılması ayrı ve başlıbaşına bir sorun olarak karşımızda durmaktadır. Bu hukuksal tartışmayı bir tarafa bırakırsak, son dönemlerde birikimli sigorta poliçelerinden elde edilen gelirlerin vergilendirilmesine ilişkin sorunlar yaşanmakta ve gelir idaresince konuya ilişkin çelişkili açıklamalar yapılmaktadır.

Gelir İdaresinin Eski Düşüncesi Neydi?

Konuya ilişkin olarak 23.02.2007 tarihinde Gelir İdaresi Başkanlığı'nın internet sitesinde yayımlanan 59 numaralı Gelir Vergisi Sirküleri'nde; “*karma poliçelerde, poliçenin birikimli teminata isabet eden kısmı ile ilgili olarak yapılacak ödemelerin, vergi kanunlarının uygulanması açısından menkul sermaye iradı sayıldığından, bu kısmın veraset ve intikal vergisine tabi tutulmayacağı tabiidir.*” açıklamasına yer verilmişti.

Anılan sirkülerde bu açıklamalar yapılmadan önce, Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu'nun 1. maddesinde düzenlenen “verginin mevzuu” ve ikinci maddesinde düzenlenen “ivazsız intikal” tabiri açıklanmış ve daha sonra yukarıda yer verilen sonuca ulaşılarak, birikimli teminata ilişkin olarak yapılan ödemelerin menkul sermaye iradı sayılacağı ve veraset ve intikal vergisine tabi tutulmayacağı belirtilmiştir. Başka bir deyişle birikimli teminata ilişkin yapılacak ödemelerin veraset intikal vergisinin konusuna girmediği ve bu kapsamda yapılacak ödemelerin “ivazsız intikal” olarak değerlendirilemeyeceği belirtilmiştir.

Gelir İdaresi Fikrini Nasıl Değiştirdi?

Kanaatimizce doğru olan bu açıklama ve uygulama şekillendirişi, gerek Gelir Vergisi Kanunu gerekse Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu'nda herhangi bir değişiklik yapılmamışken Gelir İdaresince değiştirilmiştir. Bu defa, 31.08.2007 tarihinde Gelir İdaresi Başkanlığı'nın internet sitesinde yayımlanan 64 numaralı Gelir Vergisi Sirküleri'nde; ölüm, maluliyet ve benzeri risklere karşı yapılan riziko teminatları ile birikimli teminatların aynı poliçede (karma poliçe) gösterilmesi durumunda, söz konusu poliçenin birikimli teminata isabet eden kısmı ile ilgili olarak yapılacak ödemelerin, Gelir Vergisi Kanunu uygulamasında menkul sermaye iradı sayılacağı, bu kısmın Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu karşısındaki durumu hakkında 31.08.2007 tarih ve 3 numaralı Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu Sirkülerinde yapılan açıklamaların esas alınacağı belirtilmiştir.

Anılan Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu Sirkülerinde ise özet olarak, ölüm, maluliyet ve benzer risklere karşı yapılan riziko teminatları ile birikimli teminatların aynı poliçede gösterilmesi halinde sigorta şirketince yapılan ödemelerin;

- Mirasçılara ödenen birikim tutarının terekeye dahil edilerek,
- Sigortalının mirasçı olmayan üçüncü kişiyi lehdar tayin etmesi halinde, poliçe lehdarına ödenecek birikim tutarının ivazsız iktisap olarak,

Gelir Vergisi Kanununun 75. maddesi kapsamında menkul sermaye iradı olarak vergilendirildikten sonra veraset ve intikal vergisine tabi tutulması gerektiği belirtilmiştir.

Gelir idaresince bu açıklamalar yapılırken de Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu'nun 1. ve 2. maddeleri hükümlerinden bahsedilmiştir. Anılan madde hükümlerinde herhangi bir değişiklik olmamışken, gelir idaresince yapılan açıklamanın tamamen değiştirilmesi ya bir yanlıştan dönüldüğünü ya da bir yanlış yapılmaya başlandığını göstermektedir.

Bizim bu konudaki görüşümüz bir yanlışa başlandığı şeklindedir. Yapılan bir ödemenin iki ayrı verginin konusuna girdiğini düşünmenin doğru olmayacağı kanaatindeyiz. Bu tam anlamıyla bir koyundan iki post çıkarmak anlamına gelmektedir.

Gelir idaresince yapılan bu düzenlemenin gerekçesinin Gelir Vergisi Kanunu'nun 86/1-a maddesi olduğunu düşünmekteyiz. Çünkü, bu maddeye göre bireysel emeklilik sisteminden elde edilen ve aynı Kanun'un 75/15. maddesi uyarınca menkul sermaye iradı sayılan tutarlar için beyanname verilmemektedir. Dolayısıyla, karma poliçelerde, birikimli teminata ilişkin olarak yapılan ödemelerin, menkul sermaye iradı sayılması, ancak, bunlar için beyanname verilmeyecek olması gelir idaresinin fikrinin değişmesine neden olmuştur.

Son söz olarak şunu söyleyebiliriz. Gelir idaresi, karma poliçelerin birikimli teminata isabet eden kısmına ilişkin olarak yapılan ödemelerden vergi almak istiyorsa Gelir Vergisi Kanunu'nun 86. maddesinde değişiklik yapılmasını sağlamalıdır. Vergilendirme, sirküler düzeyinde yapılan çelişkili açıklamalarla yapılmamalıdır.

Emre KARTALOĞLU
Gelirler Kontrolörü